

Rodičia a deti

Suspírium: „Milosť a pokoj v hojnosti tým, ktorých Boh Otec vopred poznal a Duchom posvätil, aby sa poslušne odovzdali Ježišovi Kristovi a boli pokropení jeho krvou.“ (IPt 1,2) Amen.

Pieseň: Chválospev č. 314 1. verš: „Nuž, Bohu ďakujeme chválospevmi vrúcnyymi,“

Vzdych: „Počúvaj, syn môj... [...] Veď aj ja som bol dieťaťom svojho otca, útlý a jediný v očiach mojej matky, poučal ma a vravel mi: „Tvoje srdce nech sa pevne drží mojich slov, zachovávaj moje príkazy a budeš žiť. Získaj múdrosť, nadobudni rozumnosť, nezabudni na moje slová a neodkloň sa od nich.“ (Prísl 4, 4-5)

Suma evanjelia: je zapísaná vo Svätom Písme ako ju čítame v Knihe Skutkov apoštolov v 17. kapitole v dvadsiatom šiestom až tridsiatom verši takto: „On z jedného stvoril celé ľudské pokolenie, aby obývalo celý povrch zeme, vymedzil ľuďom čas a hranice bývania, aby hľadali Boha, či by ho nejako nenahmatali a nenašli, hoci od nikoho z nás nie je ďaleko. V ňom žijeme, hýbeme sa a sme, ako to povedali aj niektorí vaši básnici: ‚Veď sme jeho rodom.‘ Nuž, ak sme Božím rodom, nesmieme sa nazdávať, že božstvo sa podobá zlatu, striebru či kameňu — výtvoru ľudského umu a zručnosti. Boh už teda nehľadá na časy nevedomosti a teraz ľudí napomína, aby všetci a všade robili pokánie.“ (SK 17, 27-30) Amen.

Pieseň: Chválospev č. 458: „Bratia, sestry, poďme spolu...”

Vzdych: „Poďte a pozrite na Božie diela, úžasné sú jeho skutky pre ľudí. Premenil more na súš, cez rieku prešli pešo. Radujme sa teda v ňom!“ (Ž 66,5-6) Amen.

Lekcia: List apoštola Pavla Kolosanom 3. kapitola 12-25. verše: *Ako vyvolení Boží, svätí a milovaní, oblečte si milosrdný súcit, dobrotivosť, pokoru, miernosť, trpezlivosť, navzájom sa znášajte a odpúšťajte si, najmä ak by mal niekto niečo proti niekomu. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy odpúšťajte druhým! Nadovšetko sa však odejte láskou, ktorá je zväzkom dokonalosti. A pokoj Kristov nech rozhoduje vo vašich srdciach, veď preň ste boli povolaní v jednom tele. A buďte vďační! Kristovo slovo nech vo vás prebýva bohato: vo všetkej múdrosti sa navzájom učte a napomínajte a vďačne spievajte vo svojich srdciach Bohu žalmy, hymny, duchovné piesne. A všetko, čo konáte slovom alebo skutkom, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze neho ďakujte Bohu Otcovi. Ženy, podriaďujte sa svojim mužom, ako sa sluší v Pánovi. Muži, milujte svoje ženy a nesprávajte sa k nim drsne. Deti, vo všetkom poslúchajte svojich rodičov, lebo to sa páči Pánovi. Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomyselneli. Otroci, vo*

všetkom poslúchajte pozemských pánov a neslúžte iba naoko ako tí, čo sa chcú zapáčiť ľuďom, ale s úprimným srdcom a v bázni pred Pánom. Čokoľvek robíte, robte z tej duše ako Pánovi, a nie ako ľuďom. Veď viete, že od Pána dostanete za odmenu dedičstvo. Slúžte Pánovi, Kristovi! Lebo každý, kto pácha neprávosť, prijme odplatu za neprávosť. Boh nikoho neuprednostňuje."

Modlitba: Drahý nebeský Otče náš v Ježišovi Kristovi! Niet slov, ktoré by vyjadrili našu vďačnosť, ktoré by vyslovili našu dôveru, keď sa pozeráme jeden na druhého, keď hľadáme na Teba a vidíme, že môžeme byť spolu v Božom dome a že na našich perách môže znieť pieseň svedectva: Už v lone našich matiek si sa o nás staral. Veď si nás až doteraz niesol na orlích krídlach, chránil si nás, podporoval a posilňoval, aby sme s novou silou, nádejou a odvahou v srdci bojovali a zápasili o všetko. Požehnaj nás dnes svojou svätou prítomnosťou, aby sme boli s Tebou, ponorili sa do Tvojho Slova a skrze Tvojho Ducha nech sa našťahuje do nášho srdca láska, pokoj, radosť a trpezlivosť, keď sa pozeráme na seba, na našu rodinu, naše deti a naše vnúčatá. Daj, aby sme boli vďační jeden za druhého, dieťa za rodiča a rodič za dieťa. Tak Ťa prosíme, dotkni sa nás duchovne skrze svoje Sväté Slovo, aby sme duchovne posilnení a naplnení mohli osviežovať aj iných. Daj, Pane, aby i detské ústa chválila sväté meno Ježišovo! Obdaruj naše deti rodičmi, ktorí si zaslúžia úctu, a rodičov deťmi, ktoré sú milované, oddané a múdre. Buď pre nás drahým nebeským Otcom ako vzor, lebo nikto nás nemiluje tak, ako Ty. Príď teda medzi nás a vyžeň z nášho srdca ťažké a bolestné veci, a ochraňuj nás, aby sme vždy Teba chválili a velebili. V mene Ježiša Krista, Tvojho svätého Syna, nášho Spasiteľa, Ťa prosíme, vypočuj našu modlitbu. Amen.

Pieseň: Žalm č. 128: „Ten blahoslavený je, kto bázeň Božiu má...”

Vzdych: „Ja som vinič a vy ratolesti. Kto zostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia, pretože bezo mňa nemôžete nič urobiť.” (Jn 15,5) Amen.

Biblický text: Druhá kniha Mojžišova 20. kapitola 12. verš: „*Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil v krajine, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh!*”

Slávnostné kresťanské zhromaždenie, drahí bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Hneď na začiatku nášho duchovného rozjímania je potrebné objasniť jedno nedorozumenie, ktoré sa často objavuje v spojitosti s týmto prikázaním. Mnohí si myslíme, že toto prikázanie je určené iba pre naše deti. Myslíme si, že týmito slovami sa predpisuje deťom, aby si vážili svojich rodičov. To je omyl. Tak ako

všetky ostatné prikázania, aj toto sa týka každého človeka. Podľa pôvodného významu slova je tento príkaz určený pre každého dospelého muža ako hlavu rodiny, aby si vážil svojich rodičov. Teda toto prikázanie sa týka nás všetkých. Je to tak, pretože aj my sme alebo boli v pozícii detí, keďže máme alebo sme mali rodičov. Toto prikázanie sa teda týka aj väčšiny dospelých ľudí, ktorí sa už stali rodičmi. Ak už sme dospelí, uvedomme si, že pre našich rodičov budeme vždy deťmi. Môžeme mať vlastné deti, vnúčatá, ale pre našich rodičov budeme vždy ich deťmi a máme povinnosť ich ctiť. Buďme šťastní, milí bratia a sestry, ak ešte môžete byť dieťaťom. Tešme sa z toho, že nás ešte niekto môže oslovovať: syn môj, dcéra moja. Toto prikázanie chráni predovšetkým starších rodičov. Tých, ktorí už nedokážu vynútiť úctu a rešpekt – možno aj fyzickou silou. Tých, ktorí už nemajú význam na pracovnom trhu. Tých, ktorých sociálny status označujeme slovom dôchodcovia. Ak by si stredná generácia viac uvedomovala, že piate prikázanie sa vzťahuje aj na nich, nestretávali by sme sa s toľkými opustenými staršími ľuďmi, na ktorých v lepšom prípade čaká dom dôchodcov. Úcta k rodičom v tomto prikázaní nie je časovo obmedzená. Týka sa aj rodičov, ktorí už nie sú medzi nami. Omnoho menej by sme sa stretávali s opustenými alebo zanedbanými hrobmi na našich cintorínoch, keby sme si uvedomovali, že aj po smrti našich rodičov je potrebné a možné im vzdať úctu. Boh prikazuje úctu každému rodičovi. Ak si dieťa – malé, väčšie alebo dospelé – nezabudni, že práve tvojimi rodičmi ťa Boh viedol na sklonku tvojho života. Za výchovu, starostlivosť v detstve im ďakuješ. Cti svojich rodičov aj vtedy, keď majú menšie alebo väčšie chyby a nedostatky. Dokonalý rodič neexistuje, pretože hriech zasiahne každého, každého rodiča vo svojej úlohe. Piate prikázanie nehovorí: cti svoju matku a otca, ak si to zaslúžia. Tento príkaz sa týka každého rodiča a vyžaduje si úctu voči každému rodičovi. V úcte k rodičom je naším vzorom Pán Ježiš Kristus, o ktorom Lukáš evanjelista svedčí, že vždy bol poslušný svojim rodičom (viď. Lk 2,51). Milí bratia a sestry! Ak ste rodičia, nezakladajte svoju úctu na tom, že si ju zaslúžite,

ale radšej si položte túto otázku: Nesťažujem deťom dodržiavanie tohto prikázania? Piate prikázanie je ťažké, pretože niekedy môže dieťa povedať: Moji rodičia okrem toho, že ma priviedli na svet, neurobili nič, čo by ma viedlo k tomu, aby som ich ctil. Ak ste rodič, uvedomte si, že aj keď neexistuje prikázanie, ktoré by presne predpisovalo, ako sa má rodič správať ku svojmu dieťaťu, v Biblii nájdeme aj pokyny pre rodičov. Apoštol Pavol píše otcom v liste Kolosanom: *„Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomyselneli.“* Milí rodičia, nesťažujte deťom dodržiavanie piateho prikázania. Ak ste rodič, položte si túto otázku: Čo robím preto, aby ma moje dieťa ctilo? Každý rodič, nielen otec, by mal mať za vzor nášho nebeského Otca, ktorý sa stará o svoje deti. Božia rodičovská starostlivosť je vzor, ktorý by ste, rodičia, mali nasledovať. Pred asi 20 rokmi v Rakúsku prijali zákon na prevenciu domáceho násillia. Podľa tohto zákona možno násilného člena rodiny vylúčiť z domácnosti na tri mesiace. Väčšinou ide o mužov, ktorí páchajú násillie, a obeťami sú ženy, deti a starší členovia rodiny. Smutné je, že na ochranu slabších členov rodiny pred násillím potrebujeme zákony a sankcie. Ak by sme si vážili Božie zákony, nedospelo by to až sem. Pozorujme sa, všimajme si rodinu, rodinné vzťahy a hlavne Božie Slovo, že v tomto prikázaní Boh nehovorí o láske k rodičom, ale o úcte. Jeden z reformátorov hovorí, že úcta je viac ako láska. Láska je určená pre každého človeka, ale úcta je predpísaná Bohom len voči rodičom. Túto úctu možno vidieť už v oslovení. Otec môj, mamička moja, nie sú to osobné mená, ale označenia postavenia a úcty, ktorú Boh predpisuje. Niektorí rodičia vedú svoje deti k tomu, aby ich oslovovali menom. Mladšie matky si myslia, že v spoločnosti budú vyzeráť mladšie, ak ich deti nebudú oslovovať „mama“, „maminka“, ale napríklad „Aurélia“, „Zuzka“, „Lucka“ alebo „Evka“. Nerobme to, ak nechceme, aby naše deti zabudli na svoje povinnosti voči nám, a ak nechceme zabudnúť na naše rodičovské povinnosti voči nim. Kto nechce, aby ho oslovovali „mama“ alebo „táto“, neuvedomuje si, že od Boha dostal titul a postavenie, ktoré si zaslúži úctu. V tomto prikázaní je

zároveň reč o otcovi aj matke. Boh predpisuje rovnakú úctu obom rodičom. Často sa pýtame detí: Ktorého rodiča máš radšej – otca alebo matku? Väčšinou sa pýtame bez akéhokoľvek úmyslu, len aby sme naviazali kontakt. Nerobme to z troch dôvodov. Po prvé, zmätieme dieťa. To je to najmenej. Nezabúdajme, že dieťa môže myslieť, že môže mať radšej jedného rodiča než druhého. A po tretie, rodič, ktorý nie je tým obľúbeným, môže na to reagovať s hnevom, aj keď to dieťa nechcelo. Milí bratia a sestry, ako vieme, niektoré rodičovské úlohy sú prenesené na iných ľudí. Reformátori spomínali učiteľov, vychovávateľov, duchovných, i politických lídrov ako tých, ktorí vykonávajú úlohy, ktoré boli prenesené na nich. Títo ľudia, ktorí zastávajú tieto úlohy, si tiež zaslúžia úctu. Prikázanie má aj svoje odôvodnenie: *„aby si dlho žil v krajine, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh!“* Toto odôvodnenie obsahuje dva aspekty. Po prvé, ide o to, aby Boží ľud mohol žiť dlho v krajine, ktorú im Boh dal – v Kanaáne. Ak si pamätáme, často sme videli veľké písmená na plagátoch: „Stavaj krajinu, posilníš mier!“ Zmenením tohto sloganu by sme k piatemu prikázaniu mohli pridať: „Cti rodičov, posilníš svoj dom!“ Kde je úcta k rodičom, kde sú zdravé rodiny, kde nie je nepriateľstvo medzi generáciami, tam je spoločnosť silná a iba silná spoločnosť dokáže odolať vonkajšiemu tlaku. Prikázanie, ktoré sa neplní, však malo za následok, že Izrael v Kanaáne zostal iba krátky čas, pretože prišlo asýrske a babylonské zajatie. V odôvodnení tohto prikázania je aj túžba po dlhom a šťastnom živote. Apoštol Pavel hovorí: *„to je prvé prikázanie s prisľúbením“ (Ef 6,3)*. Ak chceme žiť dlho a dobre, ctíme si svojich rodičov a tých, ktorí vykonávajú rodičovské úlohy. Pán Boh určite požehná tých, ktorí dodržiavajú toto prikázanie. Na dlhý a dobrý život neexistuje žiadny iný návod. Milí bratia a sestry! Piate prikázanie tiež predpisuje, aby sme brali Boha vážne v našich rodinách. V úcte k rodičom môžeme vyjadriť aj svoju vieru a zbožnosť. Toto prikázanie nás oslobodzuje od napätia medzi generáciami. Samozrejme, v prikázaní nie je povedané, že deti musia mať rovnaký názor na všetko ako rodičia. Ale ak je tu úcta zo strany detí, rodičia to

neberú ako bolesť, ak s nimi deti nie vždy súhlasia. Láska Božia a Kristov pokoj sú tiež nástrojmi na riešenie konfliktov. Milí bratia a sestry, vidíme, že všetky prikázania slúžia nášmu dobru. Tak je to aj s týmto prikázáním – týka sa nás všetkých, ktorí sme deťmi aj rodičmi. Berme Hospodina, nášho Boha, ktorý v Ježišovi miloval celý svet, vážne v našich rodinách, ctíme našich otcov a matky, aby sme sa zapáčili nášmu nebeskému Pánovi. Amen.

Modlitba:

„Budem s tebou, ako som bol s Mojžišom. Nenechám ťa ani ťa neopustím. Buď silný a odvážny...” (Józ 1,5-6)

„Keď stotník, ktorý stál neďaleko, videl, ako vydýchol, vyhlásil: „Naozaj, tento človek bol Boží Syn!” Zobďaleč sa prizerali ženy, medzi nimi Mária Magdaléna, Mária, matka Jakuba mladšieho a Jozesa, ako aj Salomé. Všetky ho sprevádzali a obsluhovali ho, ešte keď bol v Galilei.” (Mk 15,39-41)

„Ty sám buď vzorom dobrých skutkov. V náuke preukáž neporušenosť, poctivosť, nech je to zdravé nespochybniteľné slovo, aby sa protivník zahanbil, keď nebude môcť o nás povedať nič zlé.” (Tít 2,7-8)

„Moja sila a pieseň je Hospodin, on sa mi stal spásou. On je môj Boh, velebím ho; Boh môjho otca, chcem ho vyvyšovať.” (II Mojž 15,2)

„pretože veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný, a sväté je jeho meno,...” (Lk 1,49)

„On požiadal o tabuľku a napísal: „Jeho meno je Ján.” Všetci sa tomu čudovali. Hneď sa mu otvorili ústa, rozviazal jazyk i prehovoril, a velebil Boha.” (Lk 1,63-64)

Modlitba Pánova

Ofera: „Kto iný premáha svet, ak nie ten, kto verí, že Ježiš je Boží Syn?” (IJn 5,5)

Požehnanie: „Tak ako vo všetkom oplývate hojnosťou: vo viere i v slove, v poznaní i vo všetkej horlivosti a v láske, ktorú máte z nás, tak vyniknite aj v tomto diele lásky. (IIK 8, 7) Amen.

Pieseň: Chválospev č. 573: „Nauč nás Bože, prikázania svoje,...”